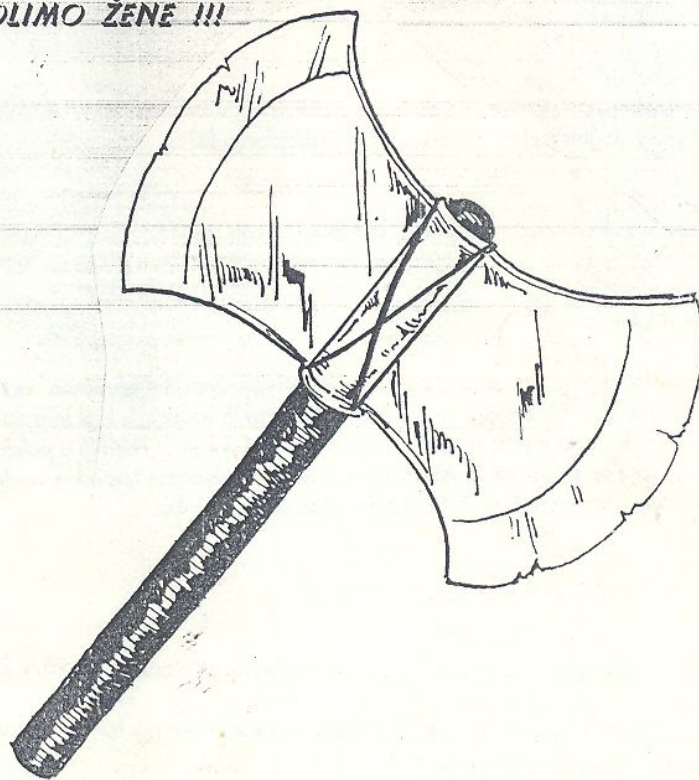

LEZBEJSKE NOVINE GODINA I BROJ 1
BEOGRAD MART / APRIL 1995

Labris

*ENERGIJU NE TREBA DA TROŠIMO NA UBEDIYANJE DRUGIH DA SMO U PRAVU ŠTO VOLIMO
ŽENE. VEĆ NA TO DA VOLIMO ŽENE !!!*

UREDNIČE: JEJA, LJILJA, MAJA

Arkadija / Labris
Poštanski fah 223
11000 Beograd

-Veliki bilten je u štampi, uporedo će izlaziti Mali bilten, koji će informisati o dešavanjima u okviru Labrisa i lezbejskog života uopšte.

-Otvorena je arhiva (dostaviti isečke iz novina, zapisnike sa radionica i sastanaka).

-Izveštaj iz Pančeva:

Osmomartovski sastanak ženske mreže; tema - Reproductivna prava žena.

Anegdota iz vagona:

Lepa: "Hajde da učimo ženske, lezbejske simbole!"

Hor: "Hajde!!!"

Lepa: "Koji je ovo znak?" (br. 3)

Hor: (muk)

Lepa: "Snaga pičke!"

Vagon se naprasno ispraznio - vagon je naš.

-Demonstracije na glavnom pančevačkom trgu pod nazivom: "Protiv zabrane abortusa." Izašle smo (Arkadija) sa transparentima:

Ime grupe, "Lezbejsko materinstvo" i "Lezbejke za reproductivna prava"

Reakcije: okolina sablaznuta, "Vidi lezbejke!!!"

-Radionica:

lezbejke traže i dobijaju svoju radionicu. Sve je počelo na gajbi piva (i završava pod stolom).

-Razgovor sa Hertom, poređenje položaja lezbejki u Nemačkoj i kod nas.

- Zaključci: u Nemačkoj
- ima više gej nego lezbejskih klubova
 - lezbejke odlaze, odbačene od porodica, u velike gradove
 - tokom školovanja ne spominje se homoseksualnost
 - najviše lezbejki u Berlinu
 - jake feminističke organizacije

-Lezbejska egzistencija kod nas.

- Zaključci:
- više mesta u medijima
 - okupiti lezbejke u Arkadiji
 - lezbejski seminari
 - osnivanje kluba
 - obeležiti 27. jun (javno)
 - Lezbejska Arkadija je dobila novu aktivistkinju koja će se javno

kompromitovati i aktivno zalagati za lezbejska pitanja i lezbejsku politiku.

Povratak:

Uduvane smo se vratile, u savršenom raspoloženju, autobusom, koji smo ukrasile grafitima "Lesbians' power".

-Rad na projektima je u toku:

- studije o homofobiji, u obliku anketa koje se sprovode po ženskim grupama i na ulici.
- međunarodni projekat "Pravljenje mreže istočno evropskih lezbejki", koji ima za cilj, da se zajedničkim snagama prevaziđe trenutni položaj lezbejki u post socijalističkim zemljama, jer je razlika u položaju lezbejki istočnih i zapadnih zemalja, drastična. Smišljaju se programi kojima će se postići već ostvarene zapadne vrednosti.
- brošura "Zaštita zdravlja lezbejki". Priprema materijala je u toku.

RADIO INDEX 9.3.1995. U 8.30 h

Posle učešća Ivane, predstavnice Arkadije, na pres konferenciji održanoj 6. 3. 95. u Ženskom centru, usledio je još jedan javni nastup (zakoračile smo u medije).

Projekat "više mesta na medijima", izveden kao zaključak lezbejske radionice održane u okviru sastanka "ženske mreže" u Pančevu, počeo je da se ostvaruje već narednog jutra.

Voditeljka jutarnjeg programa, Ksnija Janković, dobila je ženski centar; tražila je informacije o SOS-u, povodom 8. marta. Pošto sam u Centru samo ja bila rekla sam da nisam ovlašćena da pričam o SOS-u ali sam aktivistkinja Arkadije i da bih mogla da kažem par reči o našem radu. Dala mi je urednicu Anitu Baačinski. Na moje pitanje da li zna čime se bavi naša grupa odgovorila je negativno. Na pomen "Lezbejski i gej lobi" - pozitivno reaguje.

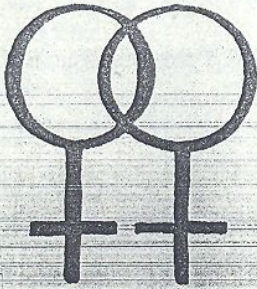
Uključena sam u program i predstavljena kao aktivistkinja lezbejske sekcije Arkadije sa punim imenom i prezimenom. Ukratko sam predstavila Arkadiju: postoji od..., registrovana ..., mi tražimo..., broj lezbejki u Beogradu ..., učestvovanje na sastanku ženske mreže u Pančevu (podrška lezbejki za reproductivna prava žena, koje podrazumeva i pravo na ne reprodukciju)....

Urednica mi se zahvalila i rekla da se nada da ćemo i dalje biti u kontaktu.

Da li je to bilo nužno popunjavanje programa? Da li je "bićemo u kontaktu" samo neobavezujuća učtiva fraza (skepsi nema kraja), ili možda uvertira u osveščavanju masa.

Ženski i lezbejski simboli

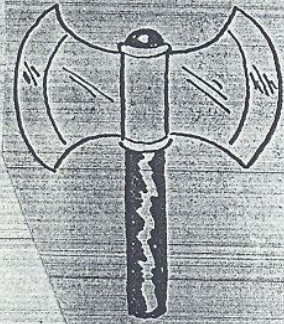
1.

Dupli ženski znak.

Značenje: lezbejka, lezbejke, lezbejski pokret.

2.

Labrys - sekira sa dva sečiva. Potiče iz stare grčke kulture.

Simbolika ženskog uzbraćanja udarca.

Lezbejke ga uzimaju za svoj simbol.

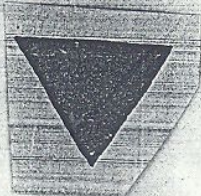
3.

Poprečni presek pičke.

Snaga pičke, snaga žena, ženka solidarnost.

4.

Crni obrnuti trougao: obeležavanje lezbejke i prostitutke u nacističkim logorima u Nemačkoj za vreme 2 svetskog rata.

5.

Iz biologije - jajna ćelija. Ženski pokret preuzeo znak. Feministički pokret, snaga žene.

6.

Za sve žrtve sive. Crvena traka.

Osvetlene polovine roze/plavo za žrtve sive i raka dojke.

Bojanc

KAKO SAM SE OSEĆALA POSLE PRVOG ODNOSA SA ŽENOM

-U sve ovo sam ušla sa 16 godina, sve je počelo na žurci, poljubile smo se i dugo sam živela od toga. Tada sam ustvari shvatila koliko volim da se ljubim. Posle prvog odnosa sa ženom osećala sam se kao pravi, odrastao muškarac. To je bio novi period u mom životu. Imala sam isto i veliku grižu savesti. Ona se razlikovala od grize savesti, kada sam bila sa muškarcem.

-Život mi se preokrenuo. Imala sam 19 godina. Za kratko vreme sam pronašla ono što sam oduvek potajno priželjkivala. Dogodilo se sasvim slučajno i shvatila sam da više ne mogu sa muškarcima. Nije išlo jer sam uvek u glavi imala devojkicu. Moje prvo iskustvo je bilo "One night stand". Osećala sam se fantastično znajući da sam pronašla sebe.

-Moje prvo iskustvo je bilo sa 26 godina (sin 6, ćerka 4). Bila sam u bolnici. Teško sam se prilagođavala, ali sam puno čitala. Žene su se družile, a ja sam se držala po strani. Jednog dana prešla sam u drugu sobu i legla u krevet jedne žene. To je bilo fantastično.

Bilo mi je grozno jer sam imala život za sobom (decu i muža), međutim shvatila sam da sam bila samo "plen" i bilo mi je grozno. Tada sam shvatila da moram da postanem "lovac", ne bih li nekom prenela svoju žudnju. Znala sam da moram da uradim nešto po pitanju katarza.

-Nisam bila sa ženom, ali sam zaljubljena.

Sa 9 godina sam se zaljubila u ženu. Bila sam jako usamljena, ni sa kim nisam mogla da pričam o tome. Sa 16 sam počela da vidam tipove, shvatila sam da to ipak nije za mene.

-Imala sam 26 godina. Bila sam sa momcima i "zaljublivala se u njih".

Onda sam upoznala J. i užasno se zaljubila u nju. To je bilo pre 13 godina. Kada smo se prvi put poljubile mislila sam da ću se onesvestiti.

Obe smo bile neiskusne, ali je sve išlo samo od sebe. Taj odnos mi je bio stvarniji od bilo kog drugog. Posle nje nisam nikoga tako volela.

Nije me samo promenilo seksualno nego uopšte, to me je još više otvorilo prema ljudima.

-Bila sam 4. razred kada sam se zaljubila u devojkicu, ona je bila 2 godine starija od mene i uvek je igrala moju devojkicu.

Moj prvi poljubac bio je sa devojkicom u internatu. Ona se stalno muvala oko mene. Pozvala me u svoju sobu i počele smo da pričamo. Ne sećam se kako je došlo do prvog poljupca. Seksualni kontakt je došao kasnije, jer smo obe bile mlade i nezrele.

MAJA I LJILJA

BDSM (bondage dyke sado-mazo)

Sebe smatram pokornom dyke, koja voli vezivanje. Ne sve vreme i naravno ne samo to, ali veoma uživam u tome kada imam priliku da imam sex na taj način. Takođe uživam u vanilla sex-u s' vremena na vreme kao i što uživam i u BDSM sex-u. Toliko o definicijama. Ođavno me je vezivanje posebno privlačilo. Stvarno sam volela da se igram gusara kao dete i pomisao o vezivanju je bila vrlo uzbudljiva. Otkrila sam, da me privlači vezivanje (i pokornost) možda deset godina pre nego što sam otkrila da me privlače žene (imam samo 21 godinu). S' druge strane coming out kao pokorna dyke je bio teži za mene nego coming out kao dyke.

Ali šta je toliko uzbudljivo u tome da si vezana a da je druga dominantna u odnosu na tebe? Teško pitanje... kao prvo ne želim da nađem razloge zašto volim BDSM. Mislim da bi to bilo kao traženje razloga zašto smo lezbejke. Osećaj (kontrolisane) bespomoći, osećaj da neka druga, neka kojoj veruješ ima kontrolu nad (delovima) tvojim telom i/ili umom, osećaj da si na ivici sopstvenih granica je veoma, veoma moćna za mene i uzbuđuje me. Većina ljudi koje upoznam ne očekuje od mene da sam pokorna ili čak da volim BDSM. Ne interesuje me preterano odeća tako da me ni koža ne interesuje. To je ponekada problem, zato što ljudi očekuju ili ne očekuju od mene da budem neko ko nisam. U tom smislu mi etikete (šabloni) pomažu, jer osećam da sam manje ne shvaćena kada na pr. nosim "apsolutno lezbejsko"-dugme. Uprkos svemu tome i dalje mi je teško da izađem (come out) kao pokorna dyke, za lezbejke i za gay/bi/straight žene i muškarce. Predpostavljam da je za to potrebno vremena.

Evo tražili ste coming out priču. Nemam ništa posebno da vam kažem o tome. Jedina stvar koja me je zapanjila je da mnoge, ako ne većina dyke kojima sam rekla da sam BDSM dyke su mi rekle da bar s' vremena na vreme uživaju u BDSM-u takođe. Nadam se da ću moći da razjasnim ono što mislim da jesam.

Mnogo dyke pozdrava.

"A Dyke is a Dyke is a Dyke"

izvor e-mail (MRŠA)

PREVOD: MAJA I JEJA

U Zagreb sam došla sa informacijom da lezbejski život cveta. Da ima dosta čisto lezbejskih barova i klubova. Htela sam da prozujim tim mestima, uspostavim kontakte za buduću saradnju, izmenjam iskustva, da vidim kako su organizovane, kakvi su odnosi...

Ispostavilo se da je informacija zastarela.

Sa stupanjem na snagu, nove politike, u sve većem usponu je konzervativizam... (pre deset godina bilo je bolje).

Trenutni, javni lezbejski život - ugašen, stanje je još mizernije u odnosu na Beograd.

Desilo se to, da sam kao "strankinja", za čije se interesovanje znalo, odmah bila upućena na koleginice (ista stvar kao i u Bgd-u; do pre par meseci znala sam samo jednu lezbejku u gradu - sebe, sve dok od jednog Amerikanca nisam dobila telefon devojke od koje mogu da tražim bliže informacije o Arkadiji... koliko još ima Zagrebčanki kojima je potreban kontakt sa ovim devojkama, a nemaju pojma da one postoje, kako da se povežu sa njima, gde da ih traže...).

Dobila sam informacije, od individua, o dyke istorijatu Zagreba.

- Organizovanje lezbejski počelo je sa lezbejskim bendom "TREŠNJEVKA" (članice ove grupe, pokrenule su i osnivanje SOS-a).

- LIGMA (Lesbian and gay men Action) - funkcionisala je samo dok je Andreica bila tu (devojka koja je sada srećno registrovana u Švedskoj). Sama je napravila jedan lezbejski bilten, na engleskom, "Lesbians in Croatia".

U O. br. biltena "Kruh i ruže" - u delu "Tko su i šta rade", Andreica predstavlja Ligmu kao jednu od feminističkih organizacija u tekstu pod naslovom "Lesbian action"

Drugi spol "

U 2. br. čitavo poglavlje "Žene, feminizam, lezbijstvo"...

- LILA INICIJATIVA - pokrenuta '89. Jako kratko opstaje. Kroz nju je prodefilovalo oko 30-ak žena. Adresa je davana u novinama u kojima su objavljivani članci o lezbejkama ("Svet", "Pole", "Arkzin"...), tako da se krug informisanih proširio. Ipak dešavalo se da se, nove žene koje su dolazile, pojave samo jednom i nikada više. Dakle ništa od političkog angažovanja. Lila inicijativa je služila za upoznavanje, kontakte, probe...

- ŽENSKA INFOTEKA - Nela (iz Centra za žene žrtve rata) i Britanka, Rachel, su mi pokazale lezbejski deo biblioteke (literaturu i časopise), koji je većinom na engleskom.

Evo par naslova:

• literatura

1. Lesbian ethics-Sarah Lucia Hagland
2. Finding the lesbians-Julia Penelope and Sarah Valentine
3. Being lesbian-Trenchard Lorraine
4. A corridor of mirrors-Rosemaru Maning
5. Lesbian short stories
Catherine, Catherine-Ingrid McDonald
6. Clicking stones-Nencu Tyler Glenn
7. Written on the body-Janette Winterson...
8. Profiles in gay & lesbian courage
9. Slovenački zbornik "Ženski in ženskom gibanju"...

• časopisi

1. Lesbia magazine-Pariz
2. Bay times-San Francisco
3. Tribades-Barcelona
4. Ca la dona-Barcelona
3. Revolver- Slovenija (99,99% ogavna gay pornografija)
4. Arkzin-fanzin antiratne kampanje Hrvatske, u jedno broju objavljuje specijalni umetak "SPEAK OUT"

Dobile smo par original primeraka, časopisa, od kojih su imale duplikate, iz ostalog sam izvukla srž srži, i kopirala za našu arhivu.

Rachel mi je dala ideju za novi projekat ovde; radni naslov neka bude "Lezbejska biblioteka".

U Zagrebu planiraju otvaranje ženske kuće u kojoj bi se održavale projekcije, tribine, književne večeri; u okviru koje bi bili, bar i biblioteka. Ova kuća bi mogla da predstavlja i neki vid utočišta za lezbejke.

Za sada nema zainteresovanih za preuzimanje odgovornosti, javne istupe... Sve je anonimno, svaka od njih posvećena je isključivo svom privatnom životu.

Raštrkane su po feminističkim organizacijama.

Poment je i tim lezbejski-nacionalistkinja, koje se bave ženskim kulturnim dešavanjima (galerija-izložbe...).

Do Ljubljanskog K4, imaju svega 2 sata vožnje.

Par devojaka, sa kojima su i dalje u kontaktu, se preselilo u Sloveniju, gde su sa svojim devojkama započele novi život.

Žale se da su feministkinje latentno homofobične.

Relko koriste reč "lezbejka", a još rede se deklarišu kao takve.

"Bahus" je bio udarno dyke i gay sastajalište. Često je dolazilo do ljubomornih ispada i tuča, tako da je napravljena "čistka".

Postoje i lezbejke iza kulisa, iz ilegala ili podzemlje. Devojke sa kojima sam ja kontaktirala, ne vole da zalaze u taj underground.

1
Cesta pojava, među lezbejkama-alkoholizam.

Juna '94., održana je jedna tribina; predavale su Andreica i Rachel (Ligma).

Biseri publike: "Šta vi, u Ligmi, preduzimate po pitanju zdravlja svojih članica?"

Jedna od ideja im je, osnivanje lezbejskog staračkog doma, u koji bi mogle da dođu sve usamljene žene.

Ima, strejt, feministkinja koje su izuzetno zainteresovane da podrže svaku inicijativu lezbejki, ali ne žele da bilo šta pokreću u ime svojih pasivnih prijateljica lezbejki.

Do jedne jedine lezbejske diskusije, za vreme mog boravka u Zagrebu, došlo je sasvim spontano (pošto, posle dužih pokušaja, nikako nije dolazilo do solo dyke, namernog skupa-kafenisanja) posle Lepine radionice "majka i ćerka" (uzgred budirečeno, bila je ponuđena i radionica "lezbejska egzistencija i prisilna heteroseksualnost" za koju uopšte nisu bile zainteresovane), jedna aseksualka, dve dyke-Zg, dve dyke-Bg. Otišle smo na kafu u "Hvep". Glavna tema bila nam je večera u Puli, gde je pred nama došlo do, za mene groznog, ne podnošljivog izliva, heteroseksualne požude.

Ne sme da se kaže grozno. Feministički princip- sve je dozvoljeno i lepo kada sve žene uživaju. A da li su baš sve žene uživale? Usamljene ekstremke. Prilagodljive lezbejke. Osećanje zapostavljenosti i usamljenosti u oficijalnom delu zbivanja u Zagrebu. Šta nas je tištilo i nerviralo? Zašto sam se isključila? Obraćena pažnja kao izvinjenje "znamo da se ovde ne dešava ništa što bi tebe zanimalo, ali..."

Pretresle smo sva ova pitanja. Došle smo do zaključka: "Nema feminizma bez lezbejki, niti lezbejki bez feminizma".

Malo mi je laknulo.

Sve više shvatam i uviđam moć razgovora. Do skoro sam isključivo slušala priče (jadanja i radosti), od skoro sam i ja počela da pričam, jer mi se čini da ima onih koje će me čuti, ili se definitivno varam.

JĚJA

Filmovi koje treba pogledati....

"Claire of the Moon" (Mesečeva Kler)

Put jedne žene ka njenom seksualnom identitetu

Satiričarka Kler Jabrovski i dr. Noel Benedikt, autorka kontroverzne studije o seksualnom ponašanju, pronalaze sebe kao stvarno "čudan par"; dok dele kabinu na godišnjem susretu žena-pisateljki na severozapadu Pacifika. Klerina zanosnost kombinovana sa zbrkanim životnim stilom konstantno uznemirava Noel, koja pokušava da se oporavi od nesrećne ljubavne afere.

Seksualan, provokativan i duboko intiman, "Mesečeva Kler" je film gde žene nalaze jedna drugu i otkrivaju nove puteve za sebe.

"Solmonberries" (Igra lososa)

Ona govori! Ona se skida! Ona vozi snowmobile!

Filmski debi K.D. Lang je na videu, ali spremite se za razočarenje :

langova peva samo jednu pesmu: Barefoot. Ona glumi Kotz tinerdžerku koja traži svoje roditelje u malom trgovačkom gradu na Aljasci. Zaljubljuje se u lokalnu pisateljku Roswith-u, izbeglicu iz Istočne Nemačke za koju Kotz misli da drži ključ za njeno traganje. Ona krade novac za 2 avionske karte i vodi Roswith-u u Berlin da se suoči sa njenom prošlošću. Kotz pokazuje njenu zelju za Roswith-om u hotelu u Berlinu, ali biva odbijena. Nećete morati da prematovate kasetu da biste uhvatili gođu K.D. - to se dešava na početku filma.

"Boys on the side" (Bez momaka)

Ženski trio, kompletno različitih naravi.

Woopy Goldberg, u ulozi lezbejke velikog srca, Mary Louise Parker igra smirenu, konzervativnu, HIV pozitivnu ženu, Drew Barrymore igra ninfomanku, trudnicu i Indigo Girls se pojavljuju kao bend u filmu.

Parkerova daje oglas u novinama da traži suvozača za put po SAD. Dobija suvozačicu, i tako se ona i Woopi upoznaju. U putu svraćaju po Drew, Woopinu prijateljicu, koju izbavljaju iz kandži njenog tipa, narkomana (koji ujedno, umire od povreda koje su mu one nanele).

Počinju da beže i odlučuju, pošto se pogoršalo stanje Parkerove, da se nasele u nekom malom gradu. Kupuju kuću i počinju da žive zajedno.

Naslov je čist paradoks. Samo provlačenje, reči lezbejka kroz ceo film, ne može ga okarakterisati kao "Lezbejski". Ima li simbolike u lezbejki "velikoj mami"?

Woopi i Parkerova stvaraju jednu veoma posebnu vezu. Woopina cela gluma ogleda se u očima. Emocija, prikriveno eruptivna, kasno dopire do svesti one kojoj je upućena...

Sedim na podu zatrpana gomilom dnevne i nedeljne štampe. Hiljadu naslova mi titra pred očima. Tražim homo, homo.... homoseksualnost. Reč laka za izgovor i pisanje, u čemu je problem, zar je nema u rečniku? Tek poneki članak napisan na ovu temu, uglavnom izveštaji iz sveta. Možda je to oprezni uvod u priču koja se odigrava i u našem gradu.

Nismo upoznate kako je tekla skupštinska rasprava, u vezi sa ukidanjem člana 110 krivičnog zakonika, niti znamo na čiju inicijativu je rasprava pokrenuta.

"Sivari se pomeraju sa mrtve tačke" komentariše jedna novinarka.

-DA LI STE MORALNO PODOBNE

Autorka, na početku daje sliku dve lezbejke u zagrljaju, koje uživaju u šetnji (i zagrljaju). Čitateljke i čitaoci posle ove slike znaju odgovor.

-MONEY

Nova švedska novčanica od 20 kruna, verovatno je prvi novac koji na počasnom mestu slavi lezbejku. Na njemu je Selma Lagerof, prva žena koja je dobila Nobelovu nagradu za književnost i 1914. u svojoj 82. godini života postala prva ženska članica švedske akademije. God. 1990. objavljeni su Selmini dnevnici i pisma koja razotkrivaju njenu dugogodišnju vezu sa spisateljicom Sophie Elkan.

-VENČANJE U SNEGU

Lezbejska i gay populacija Grenlanda će u skoroj budućnosti imati mogućnost na registrovano partnerstvo. Kao autonomna danska kolonija, Grenland prihvata Kopenhagenski model. Lezbejski i gay parovi će imati sva prava kao i hetero seksualni osim prava usvajanja dece i oficijalne veštačke oplodnje.

-STROGO SA HOMOSEKSUALCIMA

Zimbabve zaoštrava seksualnu politiku.

Irski državljanin, koji živi u Americi, tužio Zimbabve zbog ove odluke, pozivajući se na ljudska prava.

Ministar unutrašnjih poslova Damuso Dabengva, zabranjuje bilo kakvu aktivnost lezbejki i homoseksualaca i najavljuje racije.

Beli pastor Oskar Vermter izneo je mišljenje da je homoseksualnost unutrašnji poremećaj i da se radi o patološkoj pojavi.

-PARADA LEZBEJKI I HOMOSEKSUALACA

Nakon dvadeset godina pokušavanja da se okupe i organizuju, na ulicama Tokija, prvi put u istoriji Japana, održana je parada lezbejki i homoseksualaca.

Japan je oduvek bio tolerantan, pod uslovom da se seksualno opredeljenje sakrije od javnosti.

Lezbejke su u težem položaju, nemaju svoja sastajališta za razliku od homoseksualaca.

-ITALIJA

U Italiji više nisu retki zahtevi za sklapanje braka između osoba istog pola, nego i onih koji su pol promenili.

14. februar, Dan zaljubljenih, lezbejke i homoseksualci su mogli da provedu i u svojim diskotekama, klubovima, bioskopima...

"Kod nas se homoseksualke i homoseksualci još uvek tretiraju kao sporadična, gotovo subkulturalna pojava. Izuzev nekoliko rokenrol pesama, par stidljivo objavljenih zbirki gej pesama, nekoliko tribina... tu se spisak završava i na taj način javnost ostaje u potpunom neznanju."

Ova kritika, možda, nije upućena samo suprotnoj strani.

Ona me grli nežnije

Tu su, na našim ulicama, u školama, na fakultetima, radnim mestima, u disko klubovima... Zato što čute o sebi i skrivaju to što jesu, prosto su nevidljive. Žene koje vole žene nisu ni nevidljive ni nepostojeće. Samo u Beogradu ima ih preko 20.000! Inače, dva odsto ženske populacije kod nas žive kao lezbejke, a isto toliko je žena koje su imale neko iskustvo sa pripadnicom istog pola!

Tako bar pokazuje istraživanja beogradskog lezbejskog i gej lobija „Arkadija“, udruženja koje je nedavno dobilo pravo da se zvanično registruje. Danas lezbejska sekcija ove „obecane zemlje ljubavi i uživanja“ otvoreno i energično vodi borbu za svoje pravo na različitost. Njihove parole su: „Volim, volim žene“, „Opuštite se, blizu ste raja“, „Osećam se kao Madona“, „Toplo je kao na lomači“...

– Rešile smo – kažu – da bude mo srećne lezbejke, da radimo na eliminaciji svojih strahova, da se suprotstavljamo nasilju onih koji nas mrže i tlače. Homofobija (strah od homoseksualaca i lezbejki) je elementarna čestica ovog društva. Mi im razbijamo pojam porodice, naša deca imaju dve mame ili dvoje tata. Mi im razbijamo pojam ljubavi, oni misle da je ljubavna priča samo i samo zadovoljenje žene od strane muškarca. Mi im razbijamo celu nauku psihološku i ostalu koja govori o identitetu ličnosti (čitaj heteroseksualnom). Mi im razbijamo zakonodavni sistem, želimo prava koja imaju supružnici u braku...

Dvostruka mržnja

Kada je prošlog jula Skupština Srbije prihvatila novi Krivični zakon koji više ne tretira homoseksualce kao zločince, odnosno u njemu više nema stavke o kriminalizaciji seksualnog čina između dva odrasla muškaraca, „odahnule“ su i lezbejke. Doduše, zakon ih nigde ne pominje, ali po onoj „čutanje – odobravanje“, shvatile su da mogu da se samooorganizuju bez strah. Ko su te „neposlušne žene“? Ima ih i mladih i starijih, razvedenih i studentkinja, različitih profesija i etničkih opredeljenja. Većina njih ne želi javno da govori o svojoj

Ponosne lezbejke: Lepa Mladenović i Jelena Labris

Samo u Beogradu preko 20.000 lezbejki. Okupljene u udruženju „Arkadija“. Cilj: izlaz iz „heteroseksualnog mraka“. Šta govore one koje se javno ponose time šta su sa pripadnicama istog pola?

ljubavi s pripadnicom istog pola, jer se još plaše da će zbog toga biti prokazane, da mogu da izgube radno mesto, da ih neće razumeti prijatelji. Samo neke od njih, okupljene u „Arkadiji“ ne kriju da vole samo žene (pritom ne mrze muškarce, ali „s njima ni u ludilu“).

– Ja sam ponosna lezbejka! – iskrena je Lepa Mladenović, osvedočena feministkinja i godinama na čelu pokreta za prava seksualnih manjina. – Kao što je drugim ženama prirodno da su sa muškarcima, meni je sasvim prirodno da živim sa ženom i da s njom delim egzistenciju. Međutim, dve žene koje se vole moraju da savladaju niz prepreka koje naše, još patrijarhalno društvo pred njih postavlja. Dvostruko smo diskriminisane. Prvo zato što smo žene, a zatim kao lezbejke. Heteroseksualno društvo u kome muškarci zauzimaju nadmoćan položaj, sa gadeњem se odnosi prema nama. Da bi zadržali sopstvene pozicije muškarci najmanje mogu da prihvate žene kao ravnopravne osobe. U takvom okruženju koje ne prihvata pravo na različitost, lezbejka mora da skriva istinu o sebi i na radnom mestu (jer može da

dobije otkaz), u porodici, pred prijateljima. Dok ne raščisti sa sobom, dok ne stigne do nivoa svesti da može i sebi i drugima da kaže „ja sam ponosna lezbejka“ – ona će imati sve te probleme. Odmahivanje i zavaravanje očiju društva pod izgovorom: njihova je stvar šta rade u krevetu, mi, feminističke lezbejke ne prihvatamo. Nije lična stvar da li će lezbejka zato što voli ženu dobiti otkaz i ostati bez svoje egzistencije. Čutanje o nama je čutanje društva o ženama, uopšte.

Lepa ima 40 godina, završila je psihologiju i prevodilac je. Do svoje 35. poverila nam je, živela je s muškarcima. Onda joj se dogodilo ono što ni sama ne ume da objasni.

– Jednostavno, zaljubila sam se u ženu! To je za mene bilo nešto fantastično. I ona se, naravno, zaljubila u mene. Uzajamna privlačnost u istom trenutku. Shvatila sam da je to

ono što želim, da mi život sa ženom više odgovara, da mi je svakodnevnica jednostavnija, da ona može bolje da me razume. Posebno mi je bio važan odnos prema ženskom telu. Posle prvog odnosa s njom, znala sam da ću stalno biti sa ženama i da se nikad neću vratiti muškarcu. I ja sam njoj bila prvo „žensko“

iskustvo. Taj odnos je bio puniji i zadovoljavao je razne moje potrebe i žudnje. Ni u lezbejskom odnosu, reklo bi se nije baš sve tako jednostavno. Rastanak sa partnerkom, kako saznajemo, može da padne teško kao i sa muškarcem, a nije baš lako naići ponovo na „istomišljenicu“. Pogled naklonosti teško da će na javnom mestu žena uputiti ženi. Ipak, ljubav se dogodi.

– Bila sam, posle te veze, s drugim ženama – kaže Lepa. – Živela sam i u lezbejskoj porodici, sa ženom koja je iz razvedenog braka dovela svoje dete. Odgovorno mogu da kažem da je za klince najvažnija ljubav i da je bolje da imaju dve mame, nego mamu i tatu koji se svadaju. Američka istraživanja su pokazala da nema razlike između gej dece i one druge. Nije problem ni da ih imamo – tu je medicina usavršila sve metode veštačkog oplodjenja. Za mene je najbitnije da smo u svemu ravnopravne. I ako neka žena želi da ostvari veći stepen ravnopravnosti onda je veća šansa da to uspe sa ženom. Lezbejski odnos je izlaz iz heteroseksualnog mraka.

Bitka s roditeljima

Jelena Labris je studentkinja književnosti. Ima 19 godina. Nikad nije bila s mladićem, a dosad nije imala ni potpuno iskustvo sa nekom devojkom. Ipak, predstavila nam se kao ponosna lezbejka.

– Kada sam roditeljima nedavno rekla da nema šansi da budem s mladićem i da treba da se pomire s tim da je njihova kćerka lezbejka, u kući je na-

stao pravi pakao. Doživela sam od njih najteže uvrede i grdnje. Majka je to primila kao tragediju, a otac mi od tada traži dečka da bi me ukrotio. Rekla sam mu da ništa na „k“ pa ni kroćenje ne prihvatam. Moja porodica je tipično homofobična – za njih je to strašno, prljavo, gadno. Čak su i moju mladu sestru odvojili od mene, da je ne bih „zarazila“. Ona, međutim, nema negativan stav o tome, mada bi se stidela da kaže drugaricama da joj je sestra lezbejka. Tata misli da je i to uvoz sa „trulog“ Zapada, a ja mu kažem: naše žudnje dolaze iz nas, ne sa „trulog“ Zapada, lezbejstvo nije uvezeno. O lezbejskoj ljubavi pišem roman. Kroz porodični pakao još prolazim, ali me je dolazak u „Arkadiju“ osnažio.

Jelena trenutno stanuje kod svoje drugarice. Nada se da će „diplomatski pregovori“ s roditeljima uz pomoć kućnih prijatelja koji je razumeju, „omekšati“ njene roditelje.

Samo godinu dana starija je Ivana (prezime nije želela da joj objavimo, upravo zbog negativnog društvenog stava prema lezbejkama). Šarmantna, lepa, zgodna. Vrlo uspešna na poslu u jednom privatnom preduzeću.

– Imala sam mladića – priča Ivana. – Nemam negativan stav prema muškarcima. Među njima imam i dobrih prijatelja. Međutim, mene su oduvek privlačile žene zato što su nežnije, inteligentnije, iza-zovnije, šarmantne, koketne. Pojam žena vežem za pojam mužaka: Moja devojka i ja se trudimo da stvorimo zajednički život. Imamo zajedničke prijatelje, odlazimo redovno u pozorište, diskoteke... Podjednako delimo poslove u kući. Zasad imamo psa. A dete? Ako kod nas bude dozvoljeno, usvojićemo dete.

– Ni jedna od nas ne želi da dominira – izričita je Ivana. – Obe nosimo haljine, štikle, odevamo se kao sve mlade devojke. Presreću nas na ulici i udvaraju nam se, naravno, bezuspešno. Stvar je jasna: zašto biste pili vodu kad možete koca-kolu – rekla je na kraju Ivana, slikovito praveći poredenje između heteroseksualnog i odnosa žena-žena.

Daniela Božović-Monastirac

NA DDA

5. IV '95.